

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2021. – Т. 43. – С. 104-116
DOI: 10.31861/mhpi2021.43.104-116

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2021. – Volume. 43. – pp. 104-116
DOI: 10.31861/mhpi2021.43.104-116

УДК 327(73+477)341.232.1

© Вікторія Циганюк¹

Військова та гуманітарна допомога США Україні у 2014–2020 роках

Стаття присвячена дослідженню військової та гуманітарної допомоги Сполучених Штатів Америки Україні у 2014–2020 роках. Зазначено, що політика США щодо України базується на пошуках дипломатичного вирішення триваючої російської агресії. Досліджено роль та обсяг військової й гуманітарної підтримки США у перебігу російсько-української війни. Окреслено пріоритетні питання американської підтримки у 2014–2020 роках, встановлено її масштаби та форми. Проаналізовано відмінність політики США стосовно військової та гуманітарної допомоги Україні за адміністрацій Барака Обами та Дональда Трампа. Виокремлено роль США у формуванні міжнародної коаліції щодо введення санкцій проти Росії за порушення суверенітету і цілісності України. Обґрунтовано думку про те, що війна на Сході України розглядається Сполученими Штатами не лише як локальне військове протистояння, але й як можлива загроза політичній стабільності та миру в Європі.

Ключові слова: військова та гуманітарна допомога, американсько-українські відносини, безпекова політика, українська армія, російська агресія.

US Military and Humanitarian Aid to Ukraine in 2014–2020

The article analyzes the military and humanitarian aid of the United States of America to Ukraine in 2014–2020. US policy generally focuses on supporting Ukraine in the face of ongoing Russian aggression and advancing reform to strengthen democratic institutions, fight corruption, and promote conditional economic growth in competition. It should be noted that the United States does not recognize the annexation of Crimea by the Russian Federation and continues to work with partner states to find a diplomatic solution to the war in Eastern Ukraine.

Since 2014, US military and humanitarian aid to Ukraine has been the largest compared to other countries. Over the years, United States security assistance has played a key role in creating a better-trained, better-equipped, and more experienced Ukrainian military, signaling that America is supporting Ukraine. The most significant was American assistance in the field of non-lethal care in 2014–2018.

American military and humanitarian assistance to Ukraine is provided in order to strengthen the defense capabilities of the Armed Forces of Ukraine; for the Armed Forces of Ukraine to meet the military criteria required for NATO membership; to promote the reform and professionalization of the Ukrainian army by implementing the best military standards, practices and procedures; to prevent the spread of an aggression into Europe and to prevent the destabilization of the situation on the continent.

These efforts are complemented by enhanced support from key NATO members and security partners. In particular, noting Ukraine's long and significant contribution to NATO operations and missions, as well as its successful progress in reforming the security and defense sector and the Armed Forces of Ukraine, NATO members recognized Ukraine as a partner with enhanced capabilities in June 2020. This status provides a number of benefits to both Ukraine and NATO in areas such as training, regular Alliance engagement programs, operations and missions, and the exchange of information and experience, especially in times of crisis.

Keywords: military and humanitarian aid, American-Ukrainian relations, security policy, Ukrainian army, Russian aggression.

¹ Аспірантка кафедри політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Україна. E-mail: viktoriia.tsyhaniuk@pnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0001-5680-1454>.

Постановка наукової проблеми та її значення. Чинник Сполучених Штатів Америки (США) у становленні та розвитку зовнішньої політики України важко переоцінити. США вбачають в Україні численні перспективи вільної та демократичної держави з процвітаючою ринковою економікою. Політика США загалом зосереджена на підтримку України в умовах триваючої російської агресії та просування реформ для зміцнення демократичних інститутів, боротьби з корупцією та сприяння умовам економічного зростання й конкуренції. Слід наголосити, що Сполучені Штати не визнають анексію Криму Російською Федерацією і продовжують співпрацювати з державами-партнерами у пошуках дипломатичного вирішення російської агресії на Сході України. Хартія США та України про стратегічне партнерство 2008 року наголошує на важливості двосторонніх відносин і постійному зобов'язанні США підтримувати посилену взаємодію між Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) та Україною. Варто зауважити, що Співпраця у військовій сфері здійснюється у напрямку виконання завдань, визначених Щорічною національною програмою співробітництва Україна – НАТО в рамках Робочих планів Військового комітету Україна – НАТО й Індивідуальної програми партнерства та співпраці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз питань надання військової та гуманітарної підтримки Сполученими Штатами Америки Україні займає чільне місце у сучасних історико-політичних дослідженнях. Процесу становлення та динаміки розвитку відносин в рамках діалогу Україна–США, діяльності держав-членів НАТО з підтримки протидії російській агресії, дослідженню ефективності військової та гуманітарної допомоги з боку Сполучених Штатів, а також основним викликам подальшого співробітництва приділено особливу увагу вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед зарубіжних вчених виділимо праці Д. Депетріса², Р. Родрігеса³, С. Піфера⁴, та інших. Серед вітчизняних дослідників, які вивчали цю проблематику, можна виокремити О. Голованя⁵, А. Худолій⁶, В. Жигайло⁷ та інших. Загалом їм вдалось розкрити основні аспекти становлення стратегічного партнерства між Україною та США. Проте роль та обсяг військової й гуманітарної підтримки США у перебігу російсько-української війни не знайшли належного висвітлення.

Мета статті – проаналізувати ключові аспекти військової та гуманітарної допомоги США Україні у 2014–2020 роках. В рамках мети окреслено дослідницькі завдання: встановити основні цілі надання американської допомоги Україні, визначити пріоритетні напрями американської підтримки в умовах російсько-української війни, проаналізувати відмінність політики США стосовно підтримки України за адміністрацій Барака Обами та Дональда Трампа, оцінити перспективи подальшої співпраці України та США.

Основні методи дослідження, використані під час написання статті, передбачають застосування емпіричних та загальнонаукових прийомів політологічної науки, що базуються на системному підході. У процесі дослідження також застосовувались такі загальні методи наукового пізнання, як узагальнення, аналіз, конкретизація та порівняння. Крім того, методологічні основи роботи включають міждисциплінарний та плюралістичний підходи до вивчення українсько-американських безпекових відносин на основі комплексного застосування джерельної бази з проблеми.

² Depetris D. (2019), Why the U.S. shouldn't send arms to Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-depetris-ukraine-commentary-idUSKBN1DS1XZ> (accessed 23.02.2021).

³ Rodriguez R. (2016), US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era, available at: US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era (accessed 23.02.2021).

⁴ Pifer S. (2017), The Eagle and the Trident: U.S.-Ukraine Relations in Turbulent Times, available at: <https://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1hfr18t> (accessed 23.02.2021).

⁵ Голованя О. (2016), Зовнішня політика США щодо політично-військової кризи на сході України, за адресою: https://international.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/USA_in_modern_world_Lviv_15.05.15-Volume-II.pdf (accessed 23.02.2021).

⁶ Худолій А. (2016), Американсько-українські відносини в світлі викликів XXI століття, за адресою: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ahp_2016_1_17.pdf (accessed 23.02.2021).

⁷ Жигайло В. М. (2017), Сучасний стан та перспективи співробітництва України та США, за адресою: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/8034> (accessed 23.02.2021).

Виклад основного матеріалу. 2014 рік став переломним моментом для зовнішньої політики України. Намагання Російської Федерації (РФ) посилити свій контроль над Східною Європою вимагають від США пильної уваги до подій, що відбуваються у цьому регіоні. Тому після Революції Гідності США відігравали все більшу роль для України. Вищі посадові особи адміністрації Барака Обами регулярно відвідували Україну, включаючи віце-президента (чинного президента) США Джо Байдена. Крім того, Сполучені Штати були ключовим актором у розробці програми МВФ для України, а пряма фінансова допомога з боку Вашингтона прискорила низку пріоритетних реформ, які у результаті пришвидшили надання військової та гуманітарної підтримки.

Незважаючи на відсутність однозначної оцінки науковців щодо політики адміністрації президента Б. Обами у сфері військової та гуманітарної підтримки, дана допомога мала важливе значення для розвитку воєнного потенціалу України після подій 2014 року. Найважливіша дискусія, яка точилась у Вашингтоні щодо надання активної підтримки Україні з 2014 по 2017 роки, полягала в тому, чи забезпечити країну летальною, хоча й оборонною, допомогою.

У грудні 2014 року Конгрес прийняв Закон про підтримку свободи в Україні, згідно з яким уряд США мав право витратити 350 млн. дол. на зміцнення оборони України⁸. Варто зауважити, що чимало працівників адміністрації Б. Обами – серед них Державний секретар Джон Керрі, Міністр оборони Еш Картер, Верховний Командувач Об'єднаних сил НАТО в Європі Філіп Бридлав і помічник Державного секретаря з питань Європи та Євразії Вікторія Нуланд – виступали за те, щоб президент Б. Обама надіслав Україні необхідну зброю.

«Ми не повинні відкидати жодних інструментів у наданні допомоги Україні, оскільки Росія використовує всі інструменти державної сили проти України: гроші, дипломатію, інформаційні, військові та економічні ресурси. Не думаю, що ми можемо відмовитися від будь-яких інструментів допомоги Україні, і я передав відповідні рекомендації адміністрації президента про надання Україні смертельної зброї і захисного обладнання», – зазначив Верховний Командувач Об'єднаних сил НАТО в Європі Філіп Бридлав⁹.

Посилення воєнного потенціалу України, на їх думку, одночасно буде слугувати потужним сигналом світовій спільноті та призведе до збільшення витрат на можливу російську ескалацію. Члени Конгресу від обох партій, у свою чергу, висловлювали протилежні точки зору щодо надання військової допомоги Україні.

Так, сенатор США від штату Нью-Джерсі Роберт Менендес заявив, що забезпечення України такою нелетальною допомогою, як окуляри нічного бачення, це добре, але надання українцям можливості бачити росіян, що наступають, замість зброї, щоб зупинити їх, не є рішенням проблеми¹⁰.

Противники ідеї надання Україні летальної допомоги, стверджували, що такі дії призведуть до посилення підтримки Росією сепаратистів, тим самим заперечуючи ефект будь-якої допомоги, яку США надсилають, водночас роблячи війну довшою та кривавішою. Вони також настоювали на ставленні до можливості вступити у, як вони вважали, американсько-російську проксі-війну, зазначаючи на те, що Україна має можливість виробляти власну зброю. Через ці суперечливі погляди та занепокоєння виділені Конгресом кошти на зброю летальної дії залишилися невитраченими.

Незважаючи на дебати щодо військової допомоги, у 2014–2017 роках США виділили 1,3 млрд. дол. на безпеку, реформи та технічну допомогу Україні¹¹.

Так, навесні 2015 року Збройні сили США брали участь в піврічній операції «Безстрашний охоронець-2015» – навчальній місії для українських військових з підготовки Національної гвардії країни, а також – в операції «Швидкий тризуб» – 10 щорічних навчань, які проходили

⁸ Menendez R. (2014), Ukraine Freedom Support Act of 2014, available at: <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/2828> (accessed 23.02.2021).

⁹ Breedlove F. (2014), Voice of America “Russia won’t invade Ukraine”, available at: <https://www.kyivpost.com/voice-of-america-breedlove-russia-wont-invade-ukraine-346479.html> (accessed 23.02.2021).

¹⁰ Time: U.S. (2014), Senate Foreign Relations Chair Says It’s Time to Arm Ukraine, available at: <https://time.com/3244132/senate-foreign-relations-chair-russia-ukraine-robert-menendez-adam-smith/> (accessed 23.02.2021).

¹¹ U.S. Embassy in Ukraine (2017), U.S. Assistance to Ukraine Overview, available at: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/assistance-programs/> (accessed 23.02.2021).

солдати з 18 країн: України, США, а також країн-членів НАТО та країн «Партнерства заради миру»¹².

Адміністрація Б. Обами також надала економічну та технічну підтримку на багатьох етапах процесу впровадження реформ в Україні. Однією з найбільш помітних і результативних була реформа створення нової поліції. Її проведення мало сприяти вирішенню проблеми корупційності серед працівників правоохоронної системи. Реформування поліції стало можливим завдяки гранту Міністерства юстиції США на фінансування навчальної програми для 100 українських інструкторів поліції, які потім продовжували навчати нові поліцейські сили по всій Україні. Як результат, усунення повсякденного корупційного досвіду громадян допомогло змінити ставлення світової спільноти до українського суспільства в цілому.

Із 2014 року по 2017 рік США були лідером з доставки гуманітарної допомоги в Україну. З 2014 року Агентство США з міжнародного розвитку USAID та Державний департамент надали гуманітарну допомогу на суму близько 135 млн. дол., включаючи їжу, медичні засоби, притулок та допомогу в сфері логістики. Серед західних держав США були безумовно найбільшим донором з гуманітарної допомоги. Для порівняння, у цей же період Європейською комісією на гуманітарну допомогу Україні було виділено 43,7 млн. дол. Також, щоб допомогти Україні відновити свою економіку, Сполучені Штати надали гарантії позики на 3 млрд. дол. в рамках міжнародного кредитного пакету на 40 млрд. дол.¹³.

У законопроекті про асигнування на оборону 2015 року Конгрес виділив додатково 300 млн. дол. Міністерству оборони США для надання допомоги Україні на 2016 рік¹⁴. Закон про консолідовані асигнування 2016 року, підписаний у грудні 2015 року, передбачав надання Державним департаментом для двосторонньої економічної допомоги 658 млн. дол., міжнародну допомогу в галузі безпеки, а також сприяння експорту та інвестуванню в Україну. У відповідь на російську агресію адміністрація Б. Обами також вимагала 3,4 млрд. дол. на військові витрати в Європі в 2016 році¹⁵.

США відіграли провідну роль й у формуванні міжнародної коаліції щодо введення санкцій проти Росії за порушення суверенітету і цілісності України. У березні 2014 року президент Б. Обама видав розпорядження про введення заборон на в'їзд та замороження активів осіб, пов'язаних з анексією Криму Росією, і у партнерстві з іншими світовими лідерами припинив членство Росії в «Великій вісімці» (G8)¹⁶. Міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров згодом заявив, що участь у «Великій вісімці» не є пріоритетом для Російської Федерації, а всі економічні питання вирішуються у G20.

Оскільки з моменту початку збройного протистояння Російська Федерація неодноразово порушувала Мінські угоди, США посилили санкції, включивши у список російські енергетичні, фінансові та оборонні фірми. Адміністрація Президента Б. Обами закликала Європейський Союз (ЄС) вдатися до більш широких санкцій, допомагаючи членам ЄС подолати свої внутрішні розбіжності, щоб підтримувати єдину позицію щодо російських санкцій.

Окрім прямої матеріальної та фінансової допомоги, американські чиновники відіграли ключову роль у підтримці України на міжнародній арені. Посол США в Україні Джеффри Пайєтт, Посол США в Україні Марі Йованович, 28-ий Постійний представник США в ООН Саманта Пауер та також 29-ий Постійний представник США в ООН Ніккі Хейлі різко засудила російсь-

¹² The Guardian (2015), US paratroopers begin training Ukraine national guard units, available at: <https://www.theguardian.com/world/2015/apr/20/us-paratroopers-begin-training-national-guard-units-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).

¹³ US-Ukraine Foundation (2017), U.S.-Ukraine Foundation Sends Another Large Container of Medical Supplies & Equipment to Ukraine, available at: <https://usukraine.org/content/humanitarian-aid-to-ukraine/> (accessed 23.02.2021).

¹⁴ Transparency International (2017), Defence and Security and Transparency International Ukraine, available at: <http://ti-defence.org/wp-content/uploads/2017/05/Making-the-system-work-TI-Defence-Security.pdf> (accessed 23.02.2021).

¹⁵ Cordesman A.H. (2018), The U.S., NATO, and the Defense of Europe: Underlying Trends, available at: csis.org/analysis/us-nato-and-defense-europe-underlying-trends (accessed 23.02.2021).

¹⁶ Made for minds (2014), G8 suspended as standoff between world powers and Russia escalates, available at: <https://www.dw.com/en/g8-suspended-as-standoff-between-world-powers-and-russia-escalates/a-17517876> (accessed 23.02.2021).

ку агресію проти України¹⁷. Також вони вимагали притягнення Росії до відповідальності за кампанію дезінформації. Водночас дипломати висловились за підтримку США суверенітету України та надання допомоги в реалізації реформ.

Зокрема Ніккі Хейлі, виступаючи з першим зверненням на сесії Ради безпеки ООН у лютому 2017 року заявила: «Звичайно, прикро, що в моїй першій промові сьогодні, я повинна засудити агресивні дії Росії. Але це повинно статися. Ми хочемо покращити наші відносини з Росією, однак страшна ситуація на Сході України вимагає чіткого і рішучого засудження російських дій»¹⁸. Помічник державного секретаря з питань Європи та Євразії Вікторія Нуланд виступала за підтримку України як під час, так і після Майдану, допомагаючи забезпечити значну частину всесторонньої гуманітарної допомоги.

Сполучені Штати також підтримали Моніторингову місію ООН з прав людини в Україні – важливе джерело інформації та інструмент захисту прав громадян в Криму та на Донбасі¹⁹.

Віце-президент США Джо Байден відвідав Україну чотири рази з часу російського вторгнення до Криму. Під час своєї поїздки в грудні 2015 року Дж. Байден оголосив про додаткову підтримку в розмірі 190 млн. дол. для допомоги Україні в реалізації її програм реформування та боротьби з корупцією²⁰.

Улітку 2016 року під час зустрічі з українським прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом віце-президент Джо Байден наголосив що, Сполучені Штати планують виділити Україні 220 млн. дол. допомоги на впровадження економічних, політичних та енергетичних реформ. Цей пакет допомоги продовжив підтримку зусиль України щодо зміцнення демократичних інститутів та верховенства права, посилення основ стійкого економічного зростання та реагування на гуманітарні потреби²¹. Нова допомога також стимулювала інші ключові проекти в Україні. Зокрема, США надали правову, регуляторну та інфраструктурну допомогу в реформуванні Державної митної служби України. За їх підтримки було створено центр митного моніторингу, а на основі успішної моделі патрульної поліції відбувалося навчання та оснащення нових кадрів митної служби.

Крім того, допомога була спрямована на розширення підтримки енергетичної безпеки завдяки програмам, що диверсифікують джерела енергії та сприяють побудові конкурентних і прозорих ринків газу й електроенергії відповідно до стандартів ЄС.

Отже, військова та гуманітарна підтримка США України у 2014–2017 роках була спрямована в основному на забезпечення України необхідною гуманітарною та нелетальною допомогою. За президентства Барака Обами США виступали активним прихильником і каталізатором проведення реформ в Україні. Проте, через постійні полеміки, що виникали у Конгресі, адміністрація Б. Обами все ж не надала летальної військової допомоги, про яку просила Україна у 2014 році. Однак, варто зауважити, що Україні було надано іншу допомогу для покращення обороноздатності та проведено низку навчань з військової підготовки. Загалом, з 2014 року по 2017 рік США надали Україні допомогу в галузі безпеки на суму 1,6 млрд. дол.²².

Під час президентських виборів США у 2016 році Україна була прихильником кандидата від Демократичної партії Хілларі Клінтон. Така позиція України була зумовлена тим, що кандидат від Республіканської партії Дональд Трамп, в основному, зосередив свою увагу на питаннях побудови стабільних відносин з Китаєм та Російською Федерацією, боротьби з тероризмом та врегулюванні міграційної політики США. Тоді як питання територіальної цілісності України,

¹⁷ Staff R. (2017), U.S. Ambassador to U.N. blames Russia for new violence in eastern Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-russia-un-ukraine-idUSKBN15H2TS> (accessed 23.02.2021).

¹⁸ The Guardian (2017), UN envoy Nikki Haley criticises Russian aggression in Ukraine, available at: <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/03/un-envoy-nikki-haley-criticises-russian-aggression-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).

¹⁹ The United Nations (UN) (2017), Human Rights Council, No7. Vol.1, available at: <https://geneva.mfa.gov.ua/en/embassy/2602-human-rights> (accessed 23.02.2021).

²⁰ BBC Україна (2017), Візит Байдена до Києва: США не забули про Україну, за адресою: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/12/151207_biden_preview_sx (accessed 23.02.2021).

²¹ Сидоржевський М. (2016), Гроші в обмін на реформи: Байден і Порошенко домовились про мільярд доларів кредиту, за адресою: http://nbuviar.gov.ua/images/praktuka_susp_peretvoren (accessed 23.02.2021).

²² Council On Foreign Relations (2017), Conflict in Ukraine, available at: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine> (accessed 23.02.2021).

анексії Криму та російської агресії не були порушеними у жодному передвиборчому виступі Д. Трампа.

На противагу Дональду Тампу, у передвиборній риториці Хілларі Клінтон неодноразово наголошувала на важливості національної безпеки України, а питання протидії російській агресії стало одним із ключових у кампанії кандидата від Демократичної партії.

«Бути твердими, але мудрими з нашими супротивниками. Зайняти позицію щодо Володимира Путіна. Хілларі буде стояти пліч-о-пліч з європейськими союзниками, щоб зупинити і стримувати російську агресію в Європі та за її межами, а також посилити відповідальність Путіна за його дії», – йдеться в програмі Хілларі Клінтон²³.

З приходом до влади 45-го президента США Дональда Трампа у січні 2017 року політика США щодо України в основному залишалась схожою на політику минулих років.

Новообраний президент підтримав продовження впровадження реформ в Україні та надав військову допомогу, включаючи окремі види летальної зброї. Дональд Трамп також ініціював додаткові санкції проти РФ, хоча і під тиском Конгресу, вжив заходів для посилення військової присутності США в НАТО.

Починаючи з середини 2017 року і продовжуючи до початку вересня 2019 року, політика США щодо України була ґрунтовною, послідовною і підтримувалась адміністрацією президента Д. Трампа та Конгресом.

Помітні зміни відбулися й в риториці адміністрації президента, яку використовували для опису війни. Так замість «українського конфлікту» почали використовувати «російську агресію» та «окупацію». Замість «неконтрольованої урядом області» – «територію, контролювану Росією», замість «підтримуваних Росією сепаратистів» – «очоловані Росією сили», замість того, щоб закликати «обидві сторони» проявляти стриманість, США закликали «вивести» російські сили та «скасувати так звані народні республіки»²⁴.

Ця зміна допомогла посилити рішучу позицію Європи проти російської окупації, підтримати і посилити санкції США та ЄС проти Російської Федерації. Крім того, було скасовано заборону президента Б. Обами на продаж летального оборонного озброєння Україні (масштаби нелетальної допомоги США Україні у 2014–2018 роках розкрито у *таблиці 1*), зокрема протитанкових ракет «Джавелін», катерів для берегової охорони та протиснайперських систем²⁵. Але однією з умов надання Україні летальної зброї, висунутою США, було те, що «Джавеліни» не могли бути використані на полі бою²⁶, а це означало, що їх надання фактично мало лише символічний стримуючий ефект.

25 липня 2018 року Держсекретар США Майкл Помпео опублікував «Декларацію Криму», в якій чітко було сформульовано позицію США щодо анексії Криму Росією²⁷. Незважаючи на серйозні недоліки Мінських угод, адміністрація Д. Трампа визнала, що це останні документи, в яких Російська Федерація офіційно визнає територіальну цілісність України. Тому США наполягали на повноцінному виконанні Росією Мінських домовленостей, за якими було передбачено передачу Україні контролю над кордоном на Донбасі. У той час, як Франція та Німеччина неохоче здійснювали публічний тиск на Росію, закликаючи обидві сторони «вжити заходів», Сполучені Штати неодноразово вимагали від Росії виконання своїх зобов'язань.

Якщо в питанні щодо засудження дій РФ політика Д. Трампа була послідовною, то в питаннях безпекової співпраці з Україною такої послідовності не було. Так, у липні 2019 року попри заяву Пентагону надати Україні 250 млн. дол. для посилення військової спроможності україн-

²³ Медведь Р. (2016), Анексія Криму в передвиборній полеміці Америки, за адресою: <https://ua.krymr.com/a/28054594.html> (accessed 23.02.2021).

²⁴ Hoffman F. G. (2018), Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict, available at: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/2347-5101-1-PB.pdf> (accessed 23.02.2021).

²⁵ Marzalik P. (2018), Lethal Weapons to Ukraine: A Primer, available at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/lethal-weapons-to-ukraine-a-primer/>.

²⁶ Martinez L. (2019), What are Javelin missiles and why they're being mentioned repeatedly during the impeachment hearings, available at: <https://abcnews.go.com/Politics/javelin-missiles-ukraine/story?id=65855233>.

²⁷ Brusylovska O. (2020), Black Sea Region in World Policy: Actors, Factors, and Scenarios, available at: https://www.researchgate.net/publication/348069348_Black_Sea_Region_in_World_Policy_Actors_Factors_and_Scenarios_of_the_Future (accessed 23.02.2021).

ської армії, Дональд Трамп наказав заморозити гроші Міністерства оборони та допомогу Департаменту на суму близько 141 млн. дол.²⁸.

Таблиця 1

Нелетальна допомога США Україні у 2014–2018 роках

Рік	Найменування	Кількість
2014	Бронежилети	2 тис. од.
	Броньовані позашляховики	35 од.
	Камуфляжні жакети	3,6 тис. од.
	Набори медичної допомоги	1,5 тис. од.
	Протимінометні радары	20 од.
	Спальні комплекти	1 тис. од.
	Сухпайки	330 тис. од.
	Уніформа	3,2 тис. од.
	Чохли та каски	1 тис. од.
2015	Бронеавтомобілі	147 од.
	Військово-польовий госпіталь	1 од.
	Катери	5 од.
2016	Безпілотники	72 од.
	Медичні автомобілі	40 од.
	Позашляховики	13 од.
	Прилади нічного бачення	2,5 тис. од.
	Радарні системи	14 од.
2017	Водолазне спорядження	6 од.
	Медичні автомобілі	40 од.
	Радіостанції	500 од.
2018	Контрбатарейні радары	2 од.
	Міношукачі	20 од.
	Прилади нічного бачення	2,5 тис. од.

Таблиця складена автором за даними відкритих джерел інформації.

Непослідовність дій президента США викликала критику з боку членів Конгресу США. Тому вже восени Білий дім розморозив майже 400 млн. дол. американської допомоги Україні. Проте, зважаючи на завершення фінансового року (30 вересня 2019 року), Д. Трамп підписав триваючий законопроект про асигнування, щоб продовжити надавати кошти в рамках Ініціативи сприяння безпеці в Україні на суму 250 млн. дол. ще на рік²⁹. Але оскільки урядова служба підзвітності дійшла висновку, що відомство порушило федеральний закон про контроль за вилученням, Україні було відмовлено у наданні допомоги в галузі безпеки.

Такі дії адміністрації президента США, на думку прибічників Дж. Байдена, слід розглядати як засіб тиску на президента України Володимира Зеленського та спробу зниження передвиборчого рейтингу Джо Байдна, потенційного суперника Д. Трампа на президентських перегонах 2020 року.

Відхиляючи ці звинувачення, адвокати Д. Трампа заявили, що допомога була призупинена, оскільки президент мав занепокоєння щодо корупції в українському уряді³⁰, а також цими діями глава держави хотів закликати й інші країни, зокрема Францію та Німеччину, розділити тягар надання летальної військової допомоги Україні.

²⁸ The New York Times (2019), Trump Said to Have Frozen Aid to Ukraine before Call with Its Leader, available at: <https://www.nytimes.com/2019/09/23/us/politics/trump-un-biden-ukraine.html> (accessed 23.02.2021).

²⁹ Catlin E. (2019), Politico: Trump holds up Ukraine military aid meant to confront Russia, available at: <https://www.politico.com/story/2019/08/28/trump-ukraine-military-aid-russia-1689531> (accessed 23.02.2021).

³⁰ Smith J. R. (2019), Trump Administration officials worried Ukraine aid halt violated spending law, available at: <https://publicintegrity.org/national-security/trump-administration-officials-worried-ukraine-aid-halt-violated-spending-law/> (accessed 23.02.2021).

Процес імпічменту Д. Трампа, ініційований Палатою представників, призвів до відставки частини дипломатів, відповідальних за співпрацю США та України. Адміністрація Д. Трампа вирішила не призначити нового Спеціального представника США після відкликання Колишнього Спеціального представника Державного департаменту США з питань України Курта Волкера 27 вересня 2019 року. Жоден новий посол США не був призначений та затверджений³¹. Філіп Рікер, обіймаючи посаду виконуючого обов'язки помічника Державного секретаря, не міг приділити відносинам з Україною достатньо уваги. А інші чиновники неохоче приймали політику США щодо України через небажані політичні чи навіть юридичні викриття.

Пропри таку ситуацію у вересні 2020 року офіс президента Володимира Зеленського затвердив нову Стратегію національної безпеки, в якій центральне місце було відведено розвитку партнерства з Німеччиною, Францією, Великобританією, Канадою і, перш за все, США³².

За даними Незалежного антикорупційного комітету з питань оборони (НАКО), впродовж 2020 року США залишились активним прихильником України у війні, забезпечуючи щонайменше 70% усієї зовнішньої допомоги, пов'язаної з обороною³³.

У грудні, після багаторічних бюрократичних дебатів з боку українського уряду, два патрульні катери типу «Айленд» нарешті приєдналися до служби в українських водах. Вони були безоплатно надані українському флоту Береговою охороною США, хоча Київ повинен був покрити близько 10 млн. дол. транспортних та відновлювальних витрат. Більше того, на початку 2020 року Міністерство оборони України заявило, що розпочато нові переговори з урядом США щодо придбання ще трьох катерів типу «Айленд» після 2021 року³⁴.

Для України, яка втратила до 80 відсотків своєї морської сили під час анексії Криму в 2014 році і продовжує стикатися з російською агресією в Азовському та Чорному морях, ця допомога була ключовою у підсиленні Військово-Морських сил Збройних сил України.

11 червня 2020 року Конгрес США прийняв рішення про виділення чергового траншу на суму 250 млн. дол. в рамках Ініціативи сприяння безпеці України у фінансовому році 2020³⁵. Виділення суми пов'язувалось із значними успіхами України у здійсненні безпекових реформ. Половина суми мала бути розблокована лише в тому випадку, якщо Київ продовжить демонструвати відчутні результати й у військовій реформі.

Дана допомога забезпечила українську армію передовими технологічними інструментами, які були вкрай необхідні: морське та повітряне оснащення, медичне обладнання, засоби кіберзахисту та, що найголовніше, радіолокаційні станції контрбатареїної боротьби.

В останні місяці роботи адміністрації Д.Трампа США здійснили цілий ряд нових продажів зброї та поставок для України. Американська допомога в основному була зосереджена на військово-морському обладнанні для України.

Після слухань імпічменту Дональда Трампа, американський Державний департамент влітку 2020 року затвердив майбутній продаж Україні 16 патрульних катерів MarkVI та іншого обладнання на загальну суму 600 млн. дол.³⁶. У такий спосіб уряд США заявив, що продаж має бути оплачений Києвом за власні кошти, хоча із невизначеною сумою спів оплати за рахунок програми Державного департаменту США «Міжнародне військово фінансування». Таким чином США продемонстрували свою готовність надати Україні судна (введені в експлуатацію в США в 2016 році), які є набагато сучаснішими, ніж човни типу «Айленд», вироблені у 1980-х. Нові

³¹ Українська правда (2019), Держдеп США ліквідує посаду спецпредставника по Україні, за адресою: <https://www.pravda.com.ua/news/2019/11/8/7231381/> (accessed 23.02.2021).

³² Указ Президента України №392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України», за адресою: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (accessed 23.02.2021).

³³ Transparency International (2020), The Independent Defence Anti-Corruption Committee (NAKO), available at: <https://ti-defence.org/where-we-work/ukraine/> (accessed 23.02.2021).

³⁴ Губар О. (2020), США передадуть Україні три катери Island до кінця 2021 року, за адресою: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-island/30405638.html> (accessed 23.02.2021).

³⁵ Ministry of Defense of Ukraine (2020), U.S. Congress approved \$250 million security assistance package to Ukraine for FY 2020, available at: [https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-\\$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/](https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/) (accessed 23.02.2021).

³⁶ UBN (2019), US Sending \$1 billion in Military Aid to Ukraine, available at: <https://ubn.news/friday-june-19/> (accessed 23.02.2021).

човни були побудовані американською компанією «SAFE Boats International», що базується у Вашингтоні і вважається головним підрядником угоди. Договір включає в себе ще багато важливого військово-морського обладнання, такого як гармати MSI Seahawk A2, інфрачервоні радари, морські акустичні прилади далекого радіусу дії, системи ідентифікації ворогів та 30-міліметрові гармати – цілий набір обладнання для річкових та прибережних патрульних сил³⁷. Планувалося, що американські катери будуть оснащені ракетними комплексами, а частина з них буде розміщена в Азовському морі.

Слід зазначити, що раніше США планували виробляти катери Mark VI лише для американського флоту і їх ніколи не пропонували нікому, крім України. Уряд США заявив, що продаж має бути оплачений Києвом та програмою Державного департаменту США «Міжнародне військове фінансування»³⁸.

Висновки. Починаючи з 2014 року військова та гуманітарна допомога США Україні є найбільшою в порівнянні з іншими країнами. За ці роки допомога Сполучених Штатів у сфері безпеки відіграла ключову роль у створенні більш підготовлених, краще оснащених та досвідчених українських збройних сил, сигналізуючи про те, що США надають Україні свою підтримку.

Як засвідчують дані таблиці 1, найбільш значною була американська поміч у сфері постачання нелегальної допомоги у 2014–2018 роках. Відтак, можна зробити висновок, що американська військова та гуманітарна допомога Україні здійснюється для досягнення наступних цілей:

1. Запобігання поширенню російської агресії вглиб Європи та недопущення дестабілізації ситуації на континенті.
2. Посилення обороноздатності та оперативних можливостей Збройних сил України в сучасних безпекових умовах.
3. Досягнення Збройними силами України військових критеріїв, необхідних для членства в НАТО.
4. Сприяння реформуванню та професіоналізації української армії методом впровадження найкращих військових стандартів, практик та процедур.

Ці зусилля США доповнюються посиленою підтримкою з боку ключових членів НАТО та партнерів з питань безпеки. Зокрема, відзначаючи давній та вагомий внесок України в операції й місії НАТО, успішний прогрес у реформуванні сектору безпеки та оборони й Збройних сил України, члени Північноатлантичного Альянсу визнали Україну партнером з розширеними можливостями у червні 2020 року³⁹. Цей статус надає низку переваг як для України, так і для НАТО у таких сферах, як навчання, регулярні програми взаємодії, операції та місії Альянсу, а також обмін інформацією й досвідом, особливо в кризовий період. Не менш важливою є позиція США щодо російської агресії та підтримки України в ООН.

Таким чином, допомога США в галузі безпеки, а також більш широка співпраця з Україною в оборонній сфері допомагають українському уряду професіоналізувати ЗСУ та відновити цивільний контроль над військовими. Технічне обладнання, надане США, сприяло зміцненню боєздатності української армії. Допомога США, спеціально спрямована на підтримку Військово-Морських сил Збройних сил України, стала вирішальною в умовах зростаючої агресії Росії в Чорному та Азовському морях.

Крім того, гуманітарна та військова допомога США Україні у 2014–2020 роках значно вплинула на позицію чинного президента США Джо Байдена щодо російсько-української війни. Ще будучи віце-президентом США, Дж. Байден стояв на чолі програми антикорупційних реформ, спрямованої на сприяння інтеграції України до євроатлантичного співтовариства. Дж. Байден неодноразово проявляв значну рішучість у двох ключових українських питаннях: внутрішніх

³⁷ Погуляєвський М. (2020), США передадуть Україні 6 катерів Mark VI як військову допомогу, ще 10 уряд зможе придбати, за адресою: <https://hromadske.ua/posts/ssha-peredadut-ukrayini-6-kateriv-mark-vi-yak-vijskovu-dopomogu-she-10-uryad-zmozhe-pridbati> (accessed 23.02.2021).

³⁸ Карпентер М. (2020), Суперкатери для України, за адресою: <https://www.radiosvoboda.org/a/30577309.html> (accessed 23.02.2021).

³⁹ Ministry of Defense of Ukraine (2020), NATO's Enhanced Opportunities Program for Ukraine, available at: <https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/07/24/natos-enhanced-opportunities-program-for-ukraine/> (accessed 23.02.2021).

реформах та російській агресії. У контексті цих подій, перемога Дж. Байдена на президентських виборах США у 2020 році відкрила шлях до нового етапу стратегічного партнерства між двома країнами, його виходу на новий рівень.

Список джерел

1. BBC Україна (2017), Візит Байдена до Києва: США не забули про Україну, за адресою: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/-2015/12/151207_biden_preview_sx (accessed 23.02.2021).
2. Головань О. (2016), Зовнішня політика США щодо політично-військової кризи на сході України, за адресою: https://international.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/USA_in_modern_world_Lviv_15.05.15-Volume-II.pdf (accessed 23.02.2021).
3. Губар О. (2020), США передадуть Україні три катери Island до кінця 2021 року, за адресою: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-island/30405638.html> (accessed 23.02.2021).
4. Жигайло В. М. (2017), Сучасний стан та перспективи співробітництва України та США, за адресою: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/8034> (accessed 23.02.2021).
5. Карпентер М. (2020), Суперкатери для України, за адресою: <https://www.radiosvoboda.org/a/30577309.html> (accessed 23.02.2021).
6. Медведь Р. (2016), Анексія Криму в передвиборній полеміці Америки, за адресою: <https://ua.krymr.com/a/28054594.html> (accessed 23.02.2021).
7. Погуляєвський М. (2020), США передадуть Україні 6 катерів Mark VI як військову допомогу, ще 10 уряд зможе придбати, за адресою: <https://hromadske.ua/posts/ssha-peredadut-ukrayini-6-kateriv-mark-vi-yak-vijskovu-dopomogu-she-10-uryad-zmozhe-pridbati> (accessed 23.02.2021).
8. Сидоржевський М. (2016), Гроші в обмін на реформи: Байден і Порошенко домовились про мільярд доларів кредиту, за адресою: http://nbuviar.gov.ua/images/praktuka_susp_peretvoren (accessed 23.02.2021).
9. Указ Президента України №392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України», за адресою: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (accessed 23.02.2021).
10. Українська правда (2019), Держдеп США ліквідує посаду спецпредставника по Україні, за адресою: <https://www.pravda.com.ua/news/2019/11/8/7231381/> (accessed 23.02.2021).
11. Худолій А. (2016), Американсько-українські відносини в світлі викликів XXI століття, за адресою: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ahp_2016_1_17.pdf (accessed 23.02.2021).
12. Breedlove F. (2014), Voice of America “Russia won’t invade Ukraine”, available at: <https://www.kyivpost.com/voice-of-america-breedlove-russia-wont-invade-ukraine-346479.html> (accessed 23.02.2021).
13. Brusylovska O. (2020), Black Sea Region in World Policy: Actors, Factors, and Scenarios, available at: https://www.researchgate.net/publication/348069348_Black_Sea_Region_in_World_Policy_Actors_Factors_and_Scenarios_of_the_Future (accessed 23.02.2021).
14. Catlin E. (2019), Politico: Trump holds up Ukraine military aid meant to confront Russia, available at: <https://www.politico.com/story/2019/08/28/trump-ukraine-military-aid-russia-1689531> (accessed 23.02.2021).
15. Cordesman A.H. (2018), The U.S., NATO, and the Defense of Europe: Underlying Trends, available at: [csis.org/analysis/us-nato-and-defense-europe-underlying-trends](https://www.csis.org/analysis/us-nato-and-defense-europe-underlying-trends) (accessed 23.02.2021).
16. Council On Foreign Relations (2017), Conflict in Ukraine, available at: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine> (accessed 23.02.2021).
17. Depetris D. (2019), Why the U.S. shouldn’t send arms to Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-depetris-ukraine-commentary-idUSKBN1DS1XZ> (accessed 23.02.2021).
18. Hoffman F. G. (2018), Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict, available at: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/2347-5101-1-PB.pdf> (accessed 23.02.2021).

19. Made for minds (2014), G8 suspended as standoff between world powers and Russia escalates, available at: <https://www.dw.com/en/g8-suspended-as-standoff-between-world-powers-and-russia-escalates/a-17517876> (accessed 23.02.2021).
20. Martinez L. (2019), What are Javelin missiles and why they're being mentioned repeatedly during the impeachment hearings, available at: <https://abcnews.go.com/Politics/javelin-missiles-ukraine/story?id=65855233>.
21. Marzalik P. (2018), Lethal Weapons to Ukraine: A Primer, available at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/lethal-weapons-to-ukraine-a-primer/>.
22. Menendez R. (2014), Ukraine Freedom Support Act of 2014, available at: <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/2828> (accessed 23.02.2021).
23. Ministry of Defense of Ukraine (2020), NATO's Enhanced Opportunities Program for Ukraine, available at: <https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/07/24/natos-enhanced-opportunities-program-for-ukraine/> (accessed 23.02.2021).
24. Ministry of Defense of Ukraine (2020), U.S. Congress approved \$250 million security assistance package to Ukraine for FY 2020, available at: [https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-\\$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/](https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/) (accessed 23.02.2021).
25. Pifer S. (2017), The Eagle and the Trident: U.S.-Ukraine Relations in Turbulent Times, available at: <https://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1hfr18t> (accessed 23.02.2021).
26. Rodriguez R. (2016), US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era, available at: *US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era* (accessed 23.02.2021).
27. Smith J. R. (2019), Trump Administration officials worried Ukraine aid halt violated spending law, available at: <https://publicintegrity.org/national-security/trump-administration-officials-worried-ukraine-aid-halt-violated-spending-law/> (accessed 23.02.2021).
28. Staff R. (2017), U.S. Ambassador to U.N. blames Russia for new violence in eastern Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-russia-un-ukraine-idUSKBN15H2TS> (accessed 23.02.2021).
29. The Guardian (2015), US paratroopers begin training Ukraine national guard units, available at: <https://www.theguardian.com/world/2015/apr/20/us-paratroopers-begin-training-national-guard-units-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).
30. The Guardian (2017), UN envoy Nikki Haley criticises Russian aggression in Ukraine, available at: <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/03/un-envoy-nikki-haley-criticises-russian-aggression-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).
31. The New York Times (2019), Trump Said to Have Frozen Aid to Ukraine before Call with Its Leader, available at: <https://www.nytimes.com/2019/09/23/us/politics/trump-un-biden-ukraine.html> (accessed 23.02.2021).
32. Time: U.S. (2014), Senate Foreign Relations Chair Says It's Time to Arm Ukraine, available at: <https://time.com/3244132/senate-foreign-relations-chair-russia-ukraine-robert-menendez-adam-smith/> (accessed 23.02.2021).
33. Transparency International (2017), Defence and Security and Transparency International Ukraine, available at: <http://ti-defence.org/wp-content/uploads/2017/05/Making-the-system-work-TI-Defence-Security.pdf> (accessed 23.02.2021).
34. Transparency International (2020), The Independent Defence Anti-Corruption Committee (NAKO), available at: <https://ti-defence.org/where-we-work/ukraine/> (accessed 23.02.2021).
35. U.S. Embassy in Ukraine (2017), U.S. Assistance to Ukraine Overview, available at: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/assistance-programs/> (accessed 23.02.2021).
36. UBN (2019), US Sending \$1 billion in Military Aid to Ukraine, available at: <https://ubn.news/friday-june-19/> (accessed 23.02.2021).
37. US-Ukraine Foundation (2017), U.S.-Ukraine Foundation Sends Another Large Container of Medical Supplies & Equipment to Ukraine, available at: <https://usukraine.org/content/humanitarian-aid-to-ukraine/> (accessed 23.02.2021).

References

1. BBC Ukraina (2017), Vizyt Baidena do Kyieva: SShA ne zabuly pro Ukrainu, za adresoiu: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/12/151207_biden_preview_sx (accessed 23.02.2021).
2. Holovan O. (2016), Zovnishnia polityka SShA shchodo politychno-viiskovoi kryzy na skhodi Ukrainy, za adresoiu: https://international.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/USA_in_modern_world_Lviv_15.05.15-Volume-II.pdf (accessed 23.02.2021).
3. Hubar O. (2020), SShA peredadut Ukraini try katery Island do kintsia 2021 roku, za adresoiu: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-island/30405638.html> (accessed 23.02.2021).
4. Zhyhailo V. M. (2017), Suchasnyi stan ta perspektyvy spivrobitnytstva Ukrainy ta SShA, za adresoiu: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/8034> (accessed 23.02.2021).
5. Karpenter M. (2020), Superkatery dlia Ukrainy, za adresoiu: <https://www.radiosvoboda.org/a/30577309.html> (accessed 23.02.2021).
6. Medved R. (2016), Aneksiia Krymu v peredvybornii polemitsi Ameryky, za adresoiu: <https://ua.krymr.com/a/28054594.html> (accessed 23.02.2021).
7. Pohuliaievskiy M. (2020), SShA peredadut Ukraini 6 kateriv Mark VI yak viiskovu dopomohu, shche 10 uriad zmozhe prydbaty, za adresoiu: <https://hromadske.ua/posts/ssha-peredadut-ukrayini-6-kateriv-mark-vi-yak-vijskovu-dopomogu-she-10-uryad-zmozhe-pridbati> (accessed 23.02.2021).
8. Sydorzhhevskiy M. (2016), Hroshi v obmin na reformy: Baiden i Poroshenko domovylys pro miliard dolariv kredytu, za adresoiu: http://nbuviap.gov.ua/images/praktuka_susp_peretvoren (accessed 23.02.2021).
9. Ukaz Prezydenta Ukrainy №392/2020 Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku «Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy», za adresoiu: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (accessed 23.02.2021).
10. Ukrainska pravda (2019), Derzhdep SShA likviduie posadu spetspredstavnyka po Ukraini, za adresoiu: <https://www.ppravda.com.ua/news/2019/11/8/7231381/> (accessed 23.02.2021).
11. Khudolii A. (2016), Amerykansko-ukrainski vidnosyny v svitli vyklykiv KhKhI stolittia, za adresoiu: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ahp_2016_1_17.pdf (accessed 23.02.2021).
12. Breedlove F. (2014), Voice of America “Russia won’t invade Ukraine”, available at: <https://www.kyivpost.com/voice-of-america-breedlove-russia-wont-invade-ukraine-346479.html> (accessed 23.02.2021).
13. Brusylavska O. (2020), Black Sea Region in World Policy: Actors, Factors, and Scenarios, available at: https://www.researchgate.net/publication/348069348_Black_Sea_Region_in_World_Policy_Actors_Factors_and_Scenarios_of_the_Future (accessed 23.02.2021).
14. Catlin E. (2019), Politico: Trump holds up Ukraine military aid meant to confront Russia, available at: <https://www.politico.com/story/2019/08/28/trump-ukraine-military-aid-russia-1689531> (accessed 23.02.2021).
15. Cordesman A.H. (2018), The U.S., NATO, and the Defense of Europe: Underlying Trends, available at: [csis.org/analysis/us-nato-and-defense-europe-underlying-trends](https://www.csis.org/analysis/us-nato-and-defense-europe-underlying-trends) (accessed 23.02.21).
16. Council On Foreign Relations (2017), Conflict in Ukraine, available at: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine> (accessed 23.02.2021).
17. Depetris D. (2019), Why the U.S. shouldn’t send arms to Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-depetris-ukraine-commentary-idUSKBN1DS1XZ> (accessed 23.02.2021).
18. Hoffman F. G. (2018), Hybrid Threats: Reconceptualizing the Evolving Character of Modern Conflict, available at: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/2347-5101-1-PB.pdf> (accessed 23.02.2021).
19. Made for minds (2014), G8 suspended as standoff between world powers and Russia escalates, available at: <https://www.dw.com/en/g8-suspended-as-standoff-between-world-powers-and-russia-escalates/a-17517876> (accessed 23.02.2021).
20. Martinez L. (2019), What are Javelin missiles and why they’re being mentioned repeatedly during the impeachment hearings, available at: <https://abcnews.go.com/Politics/javelin-missiles-ukraine/story?id=65855233>

21. Marzalik P. (2018), Lethal Weapons to Ukraine: A Primer, available at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/lethal-weapons-to-ukraine-a-primer/>.
22. Menendez R. (2014), Ukraine Freedom Support Act of 2014, available at: <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/2828> (accessed 23.02.2021).
23. Ministry of Defense of Ukraine (2020), NATO's Enhanced Opportunities Program for Ukraine, available at: <https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/07/24/natos-enhanced-opportunities-program-for-ukraine/> (accessed 23.02.2021).
24. Ministry of Defense of Ukraine (2020), U.S. Congress approved \$250 million security assistance package to Ukraine for FY 2020, available at: [https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-\\$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/](https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/06/11/u-s-congress-approved-$250-million-security-assistance-package-to-ukraine-for-fy-2020/) (accessed 23.02.2021).
25. Pifer S. (2017), The Eagle and the Trident: U.S.-Ukraine Relations in Turbulent Times, available at: <https://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1hfr18t> (accessed 23.02.2021).
26. Rodriguez R. (2016), US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era, available at: US-Ukraine Relations In The Post-Soviet Era (accessed 23.02.2021).
27. Smith J. R. (2019), Trump Administration officials worried Ukraine aid halt violated spending law, available at: <https://publicintegrity.org/national-security/trump-administration-officials-worried-ukraine-aid-halt-violated-spending-law/> (accessed 23.02.2021).
28. Staff R. (2017), U.S. Ambassador to U.N. blames Russia for new violence in eastern Ukraine, available at: <https://www.reuters.com/article/us-russia-un-ukraine-idUSKBN15H2TS> (accessed 23.02.2021).
29. The Guardian (2015), US paratroopers begin training Ukraine national guard units, available at: <https://www.theguardian.com/world/2015/apr/20/us-paratroopers-begin-training-national-guard-units-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).
30. The Guardian (2017), UN envoy Nikki Haley criticises Russian aggression in Ukraine, available at: <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/03/un-envoy-nikki-haley-criticises-russian-aggression-in-ukraine> (accessed 23.02.2021).
31. The New York Times (2019), Trump Said to Have Frozen Aid to Ukraine before Call with Its Leader, available at: <https://www.nytimes.com/2019/09/23/us/politics/trump-un-biden-ukraine.html> (accessed 23.02.2021).
32. Time: U.S. (2014), Senate Foreign Relations Chair Says It's Time to Arm Ukraine, available at: <https://time.com/3244132/senate-foreign-relations-chair-russia-ukraine-robert-menendez-adam-smith/> (accessed 23.02.2021).
33. Transparency International (2017), Defence and Security and Transparency International Ukraine, available at: <http://ti-defence.org/wp-content/uploads/2017/05/Making-the-system-work-TI-Defence-Security.pdf> (accessed 23.02.2021).
34. Transparency International (2020), The Independent Defence Anti-Corruption Committee (NAKO), available at: <https://ti-defence.org/where-we-work/ukraine/> (accessed 23.02.2021).
35. U.S. Embassy in Ukraine (2017), U.S. Assistance to Ukraine Overview, available at: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/assistance-programs/> (accessed 23.02.2021).
36. UBN (2019), US Sending \$1 billion in Military Aid to Ukraine, available at: <https://ubn.news/friday-june-19/> (accessed 23.02.2021).
37. US-Ukraine Foundation (2017), U.S.-Ukraine Foundation Sends Another Large Container of Medical Supplies & Equipment to Ukraine, available at: <https://usukraine.org/content/humanitarian-aid-to-ukraine/> (accessed 23.02.2021).